ЗНАЧЕННЯ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Демченко Т. А.,

к.е.н., професор кафедри фінансів, обліку та економічної безпеки

Ковальчук М.

Уманський державний педагогічний університет

Суттєвим показником, що характеризує фінансове положення підприємства, є стан розрахунків з дебіторами. Занадто велика сума дебіторської заборгованості являє собою негативне явище в економіці будь-якої держави. Значний обсяг дебіторської і кредиторської заборгованостей, що мають місце у відносинах між українськими підприємствами, безсумнівно веде до кризи неплатежів. В свою чергу, криза неплатежів веде до недоотримання наявних грошових коштів підприємствами, які б могли бути ними вкладені у свою господарську діяльність, і тим самим гальмують розвиток підприємницької діяльності в цілому в країні.

Тому питання значення дебіторської заборгованості на підприємстві є досить важливими та актуальними для діяльності будь-якого підприємства в Україні, особливо в теперішніх умовах функціонування економіки.

Можна відмітити, що дебіторська заборгованість впливає на економічну діяльність підприємства так, що майже завжди існує ймовірність неповернення її протягом певного часу, а це, в першу чергу призводить до кризи фінансового стану підприємства, так як виникає ситуація недоотримання наявних грошових коштів. Тому важливими є дослідження щодо обсягу дебіторської заборгованості на підприємстві.

Демченко Т.А. Значення дебіторської заборгованості на підприємстві/ Т.А. Демченко, М.С. Ковальчук // Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції (30 листопада – 1 грудня 2017 року, м. Умань) / МОН України, Уманський ДПУ імені Павла Тичини, Навчально-наук. ін.-т економіки та бізнес освіти; [за ред. д. е. н., проф. О. Г. Чирви]. – Умань: ВПЦ «Візаві», 2017. – С. 122-124.

Аналіз структури оборотних засобів досліджуваного підприємства дозволяє припустити, що дебіторська заборгованість складає певну долю оборотних активів та, ймовірно, існування кореляції між вартістю оборотного капіталу та сумою дебіторської заборгованості.

Найбільш простим та, разом з тим, достатньо об'єктивним для виявлення кореляційної залежності між досліджуваними величинами є метод регресійного аналізу.

Аналіз даних виявив аномально велике значення дебіторської заборгованості у 2014 році. Можна припустити, що це обумовлено складною соціально-політичною ситуацією в Україні, зумовленою подіями на Сході країни.

Методом лінійної регресії була отримана залежність середньорічної дебіторської заборгованості (DZs) від середньорічної вартості оборотного капіталу (VOKs) (рис.1).

$$DZs=3203,287+0,798\ VOKs. \quad (1)$$

Коефіцієнт детермінації (для лінійної регресії він дорівнює квадрату коефіцієнту кореляції) $R^2=0,999$.

Коефіцієнт детермінації мало відрізняється від одиниці, що вказує на те, що умовна дисперсія моделі мало відрізняється від дисперсії реальних значень та з достатньою ймовірністю показує, що модель непогано описує дані.

Демченко Т.А. Значення дебіторської заборгованості на підприємстві/ Т.А. Демченко, М.С. Ковальчук // Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції (30 листопада – 1 грудня 2017 року, м. Умань) / МОН України, Уманський ДПУ імені Павла Тичини, Навчально-наук. ін.-т економіки та бізнес освіти; [за ред. д. е. н., проф. О. Г. Чирви]. – Умань: ВПЦ «Візаві», 2017. – С. 122-124.

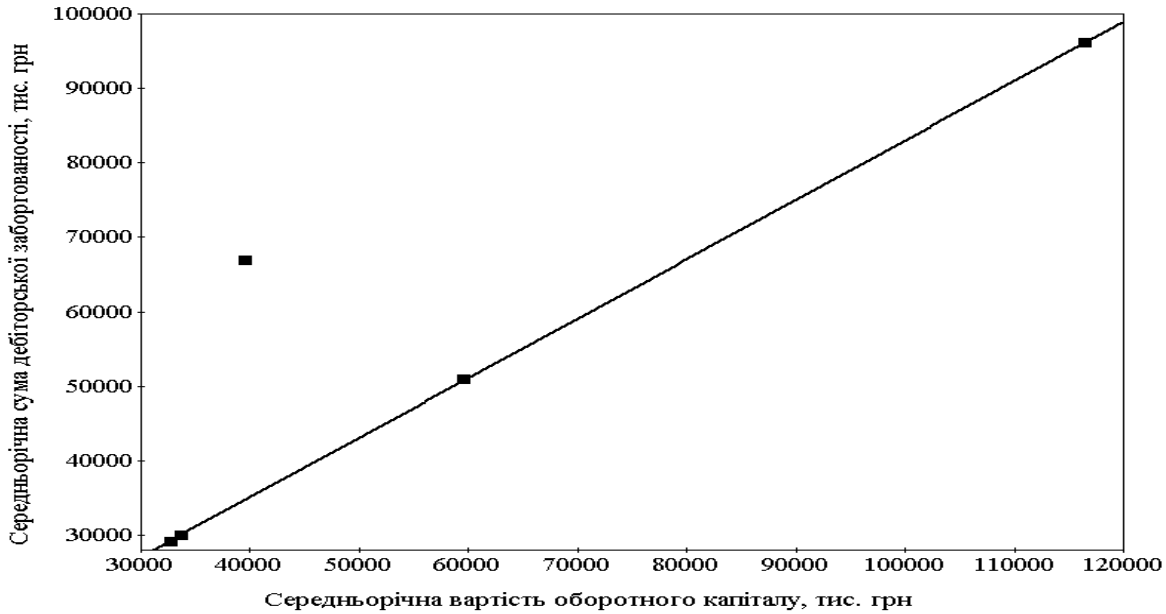

Рис. 1 Залежність середньорічної дебіторської заборгованості від середньорічної вартості оборотного капіталу [*розробка автора*]

Згідно з отриманою моделлю при збільшені вартості оборотного капіталу на 1 грн сума дебіторської заборгованості збільшується на 0,798 грн.

Багато українських вчених-економістів досліджують проблеми виникнення та існування дебіторської заборгованості підприємств. Наприклад, Федишин Л. звертає увагу на те, що впровадження національних стандартів бухгалтерського обліку зумовило в Україні принципово новий підхід до обліку дебіторської заборгованості. На його думку, проблема обліку дебіторської заборгованості полягає в тому, щоб не дозволити прострочення термінів платежу за реалізовані товарно-матеріальні цінності та доведення дебіторської заборгованості до стану безнадійної. Справді правильно організований бухгалтерський облік на підприємстві повинен мати таку систему рахунків, яка б в достатній мірі показувала б і характеризувала всю фінансово-господарську діяльність з необхідною деталізацією [2].

Демченко Т.А. Значення дебіторської заборгованості на підприємстві/ Т.А. Демченко, М.С. Ковальчук // Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції (30 листопада – 1 грудня 2017 року, м. Умань) / МОН України, Уманський ДПУ імені Павла Тичини, Навчально-наук. ін.-т економіки та бізнес освіти; [за ред. д. е. н., проф. О. Г. Чирви]. – Умань: ВПЦ «Візаві», 2017. – С. 122-124.

На думку українських економістів найбільш гострими питаннями обліку розрахунків з дебіторами є: невизначеність обліку простроченої та безнадійної заборгованості; збільшення сум неплатежів; аналіз взаєморозрахунків з контрагентами; комп'ютеризація бухгалтерського обліку. Розв'язок таких важливих проблем потребує комплексного підходу, взаємозв'зку облікової та управлінської системи [1].

Список використаних джерел

1. Ганусич В.О. Облік дебіторської заборгованості: управлінський та організаційний аспекти / В. О. Ганусич, І. В. Гурська // Науковий вісник Ужгородського університету. Економіка. –2016.– Вип. 1(1).– С. 441–445.
2. Федишин Л. Облік розрахунків з дебіторами і кредиторами // Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації: міжнародний збірник наукових праць. –Тернопіль: Крок, 2014.– С. 131–134.
3. Шепелевич В.В. Проблеми управління дебіторською заборгованістю та шляхи їх вирішення на підприємстві/ В.В. Шепелевич // Агросвіт: наук. журн. 2016. – № 6.– С. 107–112.

Демченко Т.А. Значення дебіторської заборгованості на підприємстві/ Т.А. Демченко, М.С. Ковальчук // Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції (30 листопада – 1 грудня 2017 року, м. Умань) / МОН України, Уманський ДПУ імені Павла Тичини, Навчально-наук. ін.-т економіки та бізнес освіти; [за ред. д. е. н., проф. О. Г. Чирви]. – Умань: ВПЦ «Візаві», 2017. – С. 122-124.